

IZVEŠTAJ O OCENI DOKTORSKE DISERTACIJE

I PODACI O KOMISIJI

1. Datum i organ koji je imenovao komisiju

Dana 30.01.2026. godine, Nastavno naučno veće FEFA Fakulteta

2. Sastav komisije sa naznakom imena i prezimena svakog člana, zvanja, naziv fakulteta, ustanove:

- 1) Prof. dr Mihajlo Babin, redovni profesor FEFA Fakulteta, Univerzitet Metropolitan u Beogradu, predsednik komisije (mentor)
- 2) Prof. dr Goran Radosavljević, redovni profesor FEFA Fakulteta, Univerzitet Metropolitan u Beogradu, član komisije
- 3) Prof. dr Milena Knežević, vanredni profesor na Vojnoj akademiji, Univerzitet odbrane u Beogradu, član komisije

II PODACI O KANDIDATU

1. Ime, ime jednog roditelja, prezime:

Kocka (Svetomir) Đole

2. Datum rođenja, opština, država:

23.08.1976., Berane, Republika Crna Gora

3. Naziv fakulteta, naziv studijskog programa osnovnih i diplomskih akademskih studija – master i stečenih zvanja:

Diplomske akademske studije: Vojnotehnička akademija Vojske Jugoslavije, Univerziteta odbrane u Beogradu, finansijska služba, diplomirani ekonomista (1995-2000), opšti uspeh: 8,13 i ocena 10 na diplomskom ispitu.

Master akademske studije: Univerzitet Singidunum, Departman za poslovne studije i međunarodnu saradnju u Beogradu, master ekonomije – poslovna ekonomija (2012-2015), opšti uspeh: 9,71 i ocena 10 na diplomskom ispitu.

4. Godina upisa na doktorske studije i naziv studijskog programa doktorskih studija

Upisan 2021. godine na doktorske studije FEFA fakulteta, Univerziteta Metropolitan u Beogradu; studijski program: Poslovna ekonomija

III NASLOV DOKTORSKE DISERTACIJE

Analiza transmisionih mehanizama vojnih rashoda

IV PREGLED DOKTORSKE DISERTACIJE

Doktorska disertacija Đoleta Kocke je zasnovana na sedam poglavlja posvećenih pitanju analize transmisionih mehanizama vojnih rashoda. Rad je ukupnog obima od 265 strana, i sadrži 38 tabela i 11 grafikona. Pri izradi disertacije korišćena je ukupno 301 referenca. Pored osnovnog teksta, rad sadrži ključnu dokumentacijsku informaciju, sadržaj, kao i sažetak na srpskom i engleskom jeziku. Nakon osnovnog teksta dat je prikaz literature.

Kratak sadržaj disertacije je sledeći:

1. Uvod
 - 1.1. Širi kontekst i savremeni značaj istraživačke teme
 - 1.2. Problem i predmet istraživanja
 - 1.3. Ciljevi istraživanja
 - 1.4. Hipoteze istraživanja
 - 1.5. Metodologija istraživanja
 - 1.6. Naučni doprinos
 - 1.7. Struktura rada
2. Vojni rashodi – teorijski okvir
 - 2.1. Pojam vojnih rashoda
 - 2.2. Definisane i struktura vojnih rashoda
 - 2.3. Kretanje vojnih rashoda tokom istorije
 - 2.3.1. Vojni rashodi u periodu Prvog svetskog rata
 - 2.3.2. Vojni rashodi u periodu Drugog svetskog rata
 - 2.3.3. Vojni rashodi u periodu Hladnog rata
 - 2.4. Vojni rashodi danas (trendovi)
3. Transmisioni mehanizmi uticaja vojnih rashoda na makroekonomske varijable
 - 3.1. Vojni rashodi i fiskalna politika
 - 3.2. Vojni rashodi i bruto domaći proizvod
 - 3.3. Vojni rashodi i inflacija
 - 3.4. Vojni rashodi i spoljnotrgovinski bilans
 - 3.5. Vojni rashodi i investicije
 - 3.6. Vojni rashodi i kamatne stope
 - 3.7. Vojni rashodi i devizni kurs
4. Uticaj vojnih rashoda na spoljni dug (Model 1)
 - 4.1. Vojni rashodi i spoljni dug u analiziranim državama: faktori uticaja i ključni periodi
 - 4.1.1. Vojni rashodi
 - 4.1.2. Spoljni dug
 - 4.2. Pregled literature
 - 4.3. Metodologija
 - 4.4. Podaci
 - 4.5. Empirijska analiza i rezultati
 - 4.5.1. OLS regresiona analiza

- 4.5.1.1. Dijagnostički testovi
- 4.5.1.2. Test heteroskedstičnosti
- 4.5.1.3. Test autokorelacije
- 4.5.1.4. Test zavisnosti između jedinica poprečnog preseka
- 4.5.1.5. Test multikolinearnosti
- 4.5.1.6. Robusne standardne greške
- 4.5.2. Modeli fiksnih (FE) i slučajnih (RE) efekata
 - 4.5.2.1. Model fiksnih efekata (FE)
 - 4.5.2.2. Model slučajnih efekata (RE)
 - 4.5.2.3. Izbor između modela FE i RE i analiza rezultata izabranog modela
 - 4.5.2.4. Dijagnostički testovi
 - 4.5.2.5. Robusne standardne greške nakon modela slučajnih efekata
- 4.5.3. Feasible Generalized Least Squares (FGLS) metoda
- 4.6. Osvrt na rezultate modela
- 5. Uticaj vojnih rashoda na nezaposlenost (Model 2)
 - 5.1. Nezaposlenost u analiziranim državama: faktori uticaja i ključni periodi
 - 5.2. Pregled literature
 - 5.3. Metodologija
 - 5.4. Podaci
 - 5.5. Empirijska analiza i rezultati
 - 5.5.1. OLS regresiona analiza
 - 5.5.1.1. Dijagnostički testovi
 - 5.5.1.2. Robusne standardne greške
 - 5.5.2. Modeli fiksnih (FE) i slučajnih (RE) efekata
 - 5.5.2.1. Dijagnostički testovi
 - 5.5.2.2. Robusne standardne greške nakon modela fiksnih efekata
 - 5.5.3. Feasible Generalized Least Squares (FGLS) metoda
 - 5.6. Osvrt na rezultate modela
- 6. Uticaj vojnih rashoda na industrijsku proizvodnju (Model 3)
 - 6.1. Karakteristike industrijske proizvodnje u analiziranim državama
 - 6.2. Pregled literature
 - 6.3. Metodologija
 - 6.4. Podaci
 - 6.5. Empirijska analiza i rezultati
 - 6.5.1. OLS regresiona analiza
 - 6.5.1.1. Dijagnostički testovi
 - 6.5.1.2. Robusne standardne greške
 - 6.5.2. Modeli fiksnih (FE) i slučajnih (RE) efekata
 - 6.5.2.1. Dijagnostički testovi
 - 6.5.2.2. Robusne standardne greške nakon modela fiksnih efekata
 - 6.5.3. Feasible Generalized Least Squares (FGLS) metoda

6.6. Osvrt na rezultate modela

7. Zaključak

7.1. Sinteza istraživačkih nalaza

7.2. Teorijske i praktične implikacije

7.3. Ograničenja istraživanja

7.4. Predlozi za buduća istraživanja

7.5. Završna razmatranja

Literatura

Izjava o autorstvu

Izjava o istovetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada

Izjava o korišćenju

V VREDNOVANJE POJEDINIH DELOVA DOKTORSKE DISERTACIJE

1. Uvod

U uvodnom delu doktorske disertacije kandidat jasno definiše širi kontekst i savremeni značaj istraživačke teme, problem i predmet istraživanja, ciljeve i hipoteze, kao i metodološki okvir istraživanja. Posebna pažnja posvećena je obrazloženju naučnog doprinosa rada i njegovog pozicioniranja u okviru postojeće teorijske i empirijske literature. Metodologija istraživanja zasnovana je na primeni savremenih panel ekonometrijskih metoda, adekvatnih postavljenim ciljevima i hipotezama. Struktura rada je logična i funkcionalna, u potpunosti usklađena sa definisanim istraživačkim okvirom i ciljevima disertacije. Na ovaj način postavljeni su jasni teorijski, metodološki i analitički temelji za sprovođenje empirijskog dela istraživanja i validnu interpretaciju dobijenih rezultata.

Pozitivno se ocenjuje.

2. Vojni rashodi – teorijski okvir

U prvom delu disertacije, kandidat analizira specifične osobine vojnih rashoda koje ih razlikuju od ostalih oblika javne potrošnje, kao što su njihova neproductivnost, nefleksibilnost, nedeljivost, dugoročni karakter, ograničena transparentnost i visok oportunitetni trošak. Posebna pažnja posvećena je istorijskom razvoju, rastu i značaju vojnih rashoda u kontekstu oblikovanja fiskalnih i industrijskih politika, počev od država ranog modernog doba, pa sve do savremenih bezbednosno orijentisanih ekonomija. U okviru ovog dela razmatra se i struktura vojnih rashoda, u skladu sa njihovim različitim definisanjem od strane relevantnih međunarodnih institucija. Na taj način, kandidat postavlja čvrste teorijske osnove istraživanja i obezbeđuje adekvatnu analitičku podlogu za razumevanje empirijskog dela disertacije i daljeg toka istraživanja.

Pozitivno se ocenjuje.

3. Transmisioni mehanizmi uticaja vojnih rashoda na makroekonomske varijable

U ovom delu kandidat identifikuje transmisione mehanizme putem kojih vojni rashodi mogu uticati na makroekonomske varijable koje u ovom istraživanju nisu bile predmet empirijske obrade, poput fiskalne politike, bruto domaćeg proizvoda, inflacije, spoljnotrgovinskog bilansa, investicija, deviznog kursa i kamatne stope. Utvrđeno je da su ovi mehanizmi izuzetno kompleksni, višeslojni i neujednačeni, kao i da

mogu delovati posredno (direktno) i neposredno (indirektno). Njihovo dejstvo zavisi od strukturnih karakteristika privrede, stepena razvijenosti finansijskog sistema, načina finansiranja i strukture samih vojnih rashoda. Iz tog razloga, vojni rashodi se mogu posmatrati kao potencijalno relevantan instrument ekonomske politike, čija efikasnost zavisi od ukupnog makroekonomskog okruženja i kvaliteta ekonomskog upravljanja. Na ovaj način čitalac dobija upotpunjen teorijski okvir za razumevanje složenih kanala delovanja vojnih rashoda i njihove potencijalne uloge u savremenoj makroekonomskoj politici.

Pozitivno se ocenjuje.

4. Uticaj vojnih rashoda na spoljni dug (Model 1)

U trećem poglavlju teze kandidat empirijski ispituje uticaj vojnih rashoda na spoljni dug u 22 zemlje sa srednjim-višim dohotkom, među kojima je i Srbija, u periodu od 1998. do 2023. godine. U okviru poglavlja, teorijski se razmatraju kretanja vojnih rashoda i spoljnog duga u analiziranim državama, uz ukazivanje na ključne faktore uticaja i značajne vremenske periode. Kandidat daje i osvrt na raspoloživu literaturu i rezultate dosadašnjih empirijskih istraživanja koja su se bavila ovom temom. U nastavku, detaljno se obrazlaže primenjena metodologija istraživanja zasnovana na OLS regresiji, modelima sa fiksnim i slučajnim efektima i FGLS metodi, uz opis korišćenog skupa podataka. Dobijeni rezultati dosledno ukazuju na postojanje pozitivnog, neelastičnog i statistički značajnog uticaja vojnih rashoda na spoljni dug. Utvrđeno je da povećanje vojnih rashoda od 1% u posmatranim državama dovodi do rasta spoljnog duga za približno 0,25%, što potvrđuje neproporcionalan, ali stabilan efekat ovih rashoda na zaduživanje. Rezultati su u skladu sa nalazima relevantnih prethodnih empirijskih istraživanja i potvrđeni su kroz sve primenjene metode procene, dok ostale kontrolne varijable u najvećoj meri ispoljavaju očekivane znake i statističku značajnost, čime se dodatno potvrđuje robusnost sprovedene analize. S obzirom na heterogenost uzorka i izostanak regionalnih ili institucionalnih ograničenja pri izboru zemalja, dobijeni nalazi imaju potencijal za širu generalizaciju. Na ovaj način, čitalac dobija jasan i empirijski utemeljen uvid u odnos između vojnih rashoda i spoljnog duga, kao i u makroekonomske implikacije ovog odnosa.

Pozitivno se ocenjuje.

5. Uticaj vojnih rashoda na nezaposlenost (Model 2)

U ovom poglavlju kandidat empirijski ispituje uticaj vojnih rashoda na stopu nezaposlenosti koristeći isti uzorak zemalja, vremenski period i metodološki okvir kao u prethodnom poglavlju (modelu). Dobijeni rezultati ukazuju da povećanje vojnih rashoda u izabranom uzorku država dovodi do smanjenja stope nezaposlenosti, pri čemu su nalazi dosledni kroz sve faze procene. Najrobusniji rezultati dobijeni su primenom FGLS metode, prema kojima povećanje vojnih rashoda za 1 procentni poen u odnosu na BDP dovodi do prosečnog smanjenja stope nezaposlenosti za oko 0,45 procentnih poena, uz visoku statističku značajnost. Istovremeno, utvrđeno je da prisustvo i razvoj vojne industrije doprinose smanjenju nezaposlenosti, dok rast rashoda za vojni personal ispoljava suprotan efekat, budući da predstavlja fiskalno opterećenje koje ograničava zapošljavanje u produktivnijim sektorima. Ostale kontrolne varijable u najvećoj meri pokazuju očekivane znake. S obzirom na heterogenost uzorka i doslednost nalaza, dobijeni rezultati imaju potencijal za širu primenljivost. Na ovaj način model pruža jasan i empirijski utemeljen uvid u uticaj vojnih rashoda na tržište rada, uz naglasak da sama struktura vojnih rashoda (modernizacija, vojne investicije ili plate) determiniše njihove efekte na zaposlenost.

Pozitivno se ocenjuje.

6. Uticaj vojnih rashoda na industrijsku proizvodnju (Model 3)

U ovom modelu kandidat ispituje uticaj vojnih rashoda na industrijsku proizvodnju, koristeći isti uzorak zemalja, vremenski period i metodološki okvir kao u prethodnim empirijskim analizama. Kao zavisna varijabla primenjen je indeks industrijske proizvodnje, dok su kao kontrolne varijable, osim vojnih rashoda, uključene varijable koje predstavljaju ključne determinante industrijske aktivnosti. Dobijeni rezultati ukazuju na pozitivan uticaj vojnih rashoda na industrijsku proizvodnju, što je potvrđeno kroz sve primenjene specifikacije modela. Najrobusniji rezultati ponovo su ostvareni primenom FGLS metode, što je i očekivano s obzirom na identifikovane probleme heteroskedstičnosti, autokorelacije i zavisnosti između jedinica poprečnog preseka. FGLS metoda potvrdila je statističku značajnost dobijenih rezultata. Ovim modelom daje se jasan i empirijski utemeljen uvid u ulogu vojnih rashoda kao potencijalnog instrumenta industrijske politike u državama sa srednjim-višim dohotkom.

Pozitivno se ocenjuje.

7. Zaključak

U zaključnim napomenama, kandidat je naveo ključne zaključke rada, uz sumirane rezultate istraživanja, isticanje naučnog doprinosa, navođenje mogućih ograničenja istraživanja na temu rada, i predloga smernica za buduća istraživanja.

Pozitivno se ocenjuje.

Literatura

Spisak korišćene literature sadrži 301 jedinicu literature. Korišćena je savremena inostrana i domaća literatura iz oblasti javnih finansija, makroekonomije, ekonometrije, vojne ekonomije i vojne istorije. Većinu korišćenih dela čine publikacije objavljene u visoko rangiranim međunarodnim i domaćim naučnim časopisima. Izvori literature su na adekvatan način citirani u tekstu disertacije.

Pozitivno se ocenjuje.

VII SPISAK NAUČNIH I STRUČNIH RADOVA KOJI SU OBJAVLJENI NA OSNOVU REZULTATA ISTRAŽIVANJA U OKVIRU RADA NA DOKTORSKOJ DISERTACIJI

1. Kocka, Dj., Radosavljević, G., Lazevski, A., Babin, M. (2026), The Impact of Military Expenditures on external debt in Southeast European countries, *Ekonomika preduzeća*, Journal of Serbian Association of Economists and Serbian Association of Corporate Directors, No. 5-6. (M24)

VII ZAKLJUČCI ODNOSNO REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Na osnovu predstavljenih rezultata istraživanja u okviru doktorske disertacije, došlo se do sledećih zaključaka i rezultata:

- A) U teorijskom delu istraživanja (poglavlja II i III, kao i delovi poglavlja IV, V i VI koji se odnose na pregled literature) kandidat dolazi do zaključka da vojni rashodi predstavljaju specifičnu kategoriju javnih rashoda, čija visina zavisi od brojnih ekonomsko-bezbednosnih determinanti. Reč je o rashodima koji se često smatraju neproaktivnim, budući da ne stvaraju direktne prihode ili lako uočljive koristi poput ulaganja u zdravstvo, obrazovanje ili infrastrukturu. Međutim, uprkos tome,

vojni rashodi imaju ključnu ulogu u očuvanju državne bezbednosti, koja predstavlja preduslov za stabilno poslovno okruženje, smanjenje rizika, podsticanje domaćih i stranih investicija i dugoročni ekonomski rast. Izdvajanja za odbrambene potrebe prisutna su još od najranijih modernih država, a kroz istoriju su dobijala sve veći značaj, dostižući vrhunac tokom Prvog i Drugog svetskog rata, Hladnog rata i u savremenom periodu. Uticaj vojnih rashoda na makroekonomske varijable ne zavisi samo od njihove veličine, već i od nivoa ekonomskog razvoja države, institucionalnog okvira, strukturnih karakteristika privrede i bezbednosnih rizika. Analizom transmissionih mehanizama putem kojih vojni rashodi utiču na fiskalnu politiku, BDP, inflaciju, spoljnotrgovinski bilans, spoljni dug, investicije, nezaposlenost, industrijsku proizvodnju, devizni kurs i kamatne stope, zaključeno je da su ovi mehanizmi kompleksni, višeslojni i neujednačeni, kao i da vojni rashodi mogu delovati kako neposredno, tako i posredno, kroz različite ekonomske kanale. Na ovaj način uspostavljen je celovit teorijski okvir koji omogućava pravilno razumevanje složenosti odnosa između vojnih rashoda i makroekonomskih kretanja i koji predstavlja osnov za tumačenje rezultata empirijskog dela istraživanja.

- B) U prvom delu empirijskog istraživanja (poglavlje IV) kandidat analizira uticaj vojnih rashoda na spoljni dug u 22 zemlje sa srednjim-višim dohotkom u periodu od 1998. do 2023. godine, primenom OLS regresije, modela fiksnih i slučajnih efekata i FGLS metode. Rezultati ukazuju da vojni rashodi imaju pozitivan, neelastičan i statistički značajan uticaj na spoljni dug, pri nivou značajnosti od 1%. Povećanje vojnih rashoda za 1%, u posmatranim zemljama, dovodi do povećanja spoljnog duga za približno 0,25%, što ukazuje na postojanje stabilne pozitivne veze između posmatranih varijabli. Dobijeni nalazi su konzistentni kroz sve primenjene metode i u skladu su sa većinom ranijih relevantnih teorijskih i empirijskih istraživanja. Ostale kontrolne varijable u modelu takođe pokazuju očekivane znake i statističku značajnost, što dodatno potvrđuje robusnost sprovedene analize. Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da rast vojnih rashoda predstavlja značajnu determinantu rasta spoljnog duga u analiziranim zemljama, što ukazuje na potrebu za pažljivijim oblikovanjem fiskalne i bezbednosne politike u cilju očuvanja makroekonomske održivosti.
- C) U drugom delu empirijskog istraživanja (poglavlje V) kandidat empirijski analizira uticaj vojnih rashoda na nezaposlenost (stopu nezaposlenosti), koristeći isti uzorak država, vremenski period i metodologiju kao u prethodnom modelu. Postavljena hipoteza da rast vojnih rashoda dovodi do smanjenja stope nezaposlenosti, u posmatranim državama, potvrđena je kroz sve primenjene metode. Zbog identifikovanih problema u vidu heteroskedastičnosti, autokorelacije i zavisnosti između jedinica poprečnog preseka, najrobusniji rezultati dobijeni su primenom FGLS metode, jer ona omogućava efikasno korigovanje navedenih odstupanja od ključnih pretpostavki i obezbeđuje konzistentnije i pouzdanije procene parametara u panel modelima. Povećanje vojnih rashoda za 1 procentni poen u odnosu na BDP prosečno dovodi do smanjenja stope nezaposlenosti za oko 0,45 procentnih poena. Prisustvo vojne industrije dodatno doprinosi smanjenju stope nezaposlenosti dok rast dela vojnih rashoda namenjenih vojnom personalu (administracija, plate) dovodi do njenog povećanja. Rezultati ukazuju da vojni rashodi mogu imati povoljan efekat na tržište rada samo ako su usmereni ka produktivnim investicijama, dok njihov fiskalno neproduktivni deo, poput rashoda za vojni personal, može imati suprotan efekat.
- D) U trećem modelu (poglavlje VI), uz primenu istog uzorka, vremenskog perioda i metodologije, kandidat analizira uticaj vojnih rashoda na industrijsku proizvodnju (indeks industrijske proizvodnje). Pozitivan uticaj vojnih rashoda na industrijski razvoj potvrđen je kroz sve tri specifikacije, ali je statistička značajnost potvrđena u OLS regresiji i FGLS metodi. Zbog ponovne prisutnosti heteroskedastičnosti, autokorelacije i zavisnosti između jedinica poprečnog preseka,

kao najrobusniji izdvajaju se rezultati dobijeni primenom FGLS metode. Prema njima, povećanje vojnih rashoda za 1 procentni poen u odnosu na BDP, uz nepromenjene ostale faktore, u proseku dovodi do rasta indeksa industrijske proizvodnje za oko 0,97 indeksne jedinice. Efekti ostalih kontrolnih varijabli su pozitivni, dok izuzetak predstavlja prisustvo vojne industrije, što ukazuje na ograničenja uslovljena nedovoljno razvijenim industrijskim i institucionalnim kapacitetima u većini posmatranih država. Rezultati potvrđuju da vojni rashodi mogu delovati stimulatивно na industrijsku proizvodnju, ali da njihov efekat zavisi od strukture izdvajanja i sposobnosti ekonomije da ih integriše u širi industrijski i tehnološki razvoj.

Pozitivno se ocenjuje.

VIII OCENA NAČINA PRIKAZA I TUMAČENJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Rezultati istraživanja doktorske disertacije kandidata Đoleta Kocke prezentovani su na sistematičan i pregledan način, u vidu teksta, tabela i grafičkih prikaza, i detaljno su obrazloženi. Disertacija je napisana jasno i razumljivo, uz zadovoljavajući stil pisanja, adekvatan izbor vokabulara, kao i pravilnu upotrebu gramatike i interpunkcije. Obrada, analiza i interpretacija rezultata sprovedene su u skladu sa relevantnim ekonometrijskim i statističkim metodama koje odgovaraju cilju istraživanja, a dobijeni rezultati predstavljeni su jasno, pregledno i iscrpno, uz adekvatna i logična objašnjenja. Tabele i grafikoni su jasno i pravilno označeni. Obuhvat i tematska područja kojima se disertacija bavi od izuzetnog su značaja za oblast poslovne ekonomije.

Komisija pozitivno ocenjuje način prikaza i tumačenja rezultata istraživanja.

IX KONAČNA OCENA DOKTORSKE DISERTACIJE

1. Da li je disertacija napisana u skladu sa obrazloženjem navedenim u prijavi teme

Doktorska disertacija je napisana u potpunosti u skladu sa obrazloženjem navedenim u prijavi teme.

2. Da li disertacija sadrži sve bitne elemente

Doktorska disertacija, u pogledu strukture i sadržaja, obuhvata pregled i detaljnu analizu relevantne literature, sažetak, rezultate sekundarnog istraživanja, kao i rezultate tri empirijska modela, njihovu analizu i interpretaciju, zaključke i pregled relevantne literature, čime sadrži sve bitne i neophodne elemente.

3. Po čemu je disertacija originalni doprinos nauci

Nakon razmatranja doktorske disertacije kandidata Đoleta Kocke, Komisija konstatuje da disertacija predstavlja originalan doprinos nauci u oblasti fiskalne politike, posebno u domenu analize makroekonomskih efekata vojnih rashoda u zemljama sa višim-srednjim dohotkom.

Primarni doprinos doktorske disertacije ogleda se u sledećem:

- i) sistematizaciji i analizi relevantne teorijske i empirijske literature koja se bavi ekonomskim efektima vojnih rashoda, sa posebnim naglaskom na transmisione mehanizme njihovog delovanja;
- ii) razvoju jedinstvenog analitičkog okvira za sagledavanje uticaja vojnih rashoda na ključne makroekonomske pokazatelje, uz uvažavanje fiskalnih, strukturnih i institucionalnih

specifičnosti zemalja sa srednjim-višim dohotkom;

- iii) sprovođenju originalne empirijske analize zasnovane na primeni više panel ekonometrijskih modela (OLS regresija, modeli fiksnih i slučajnih efekata i FGLS metoda), na uzorku od 22 zemlje sa višim-srednjim dohotkom, u periodu od 1998. do 2023. godine, kojom su identifikovani kvantitativni efekti vojnih rashoda na spoljni dug, nezaposlenost i industrijsku proizvodnju.

Sekundarni doprinos doktorske disertacije ogleda se u:

- i) doslednoj primeni savremenih ekonometrijskih procedura za identifikaciju i korekciju heteroskedastičnosti, autokorelacije, zavisnosti između jedinica poprečnog preseka i multikolinearnosti, čime je obezbeđen visok stepen robusnosti i pouzdanosti dobijenih rezultata;
- ii) formulisanju preporuka za javne politike koje integrišu fiskalne i bezbednosne ciljeve, ukazujući na uslove pod kojima vojni rashodi mogu imati ograničavajući ili podsticajni efekat na makroekonomska kretanja;

Doktorska disertacija daje značajan doprinos savremenoj literaturi u oblastima poslovne javnih finansija, makroekonomije, vojne ekonomije i bezbednosti, budući da je fokusirana na grupu zemalja koja je nedovoljno zastupljena u postojećim istraživanjima. Na taj način, rad proširuje postojeća saznanja o ulozi vojnih rashoda u ekonomijama koje raspolažu određenim institucionalnim i proizvodnim kapacitetima, ali još uvek ne dostižu nivo razvijenih zemalja. U tom smislu, disertacija ističe potrebu za uspostavljanjem ravnoteže između bezbednosnih izazova i razvojnih potreba, uz poseban akcenat na odgovornu, transparentnu i održivu politiku vojne potrošnje. Samo takav pristup omogućava da sektor odbrane ne bude isključivo fiskalni teret, već postane potencijalni instrument strateškog razvoja.

Rezultati istraživanja prikazani u disertaciji su originalni doprinos autora.

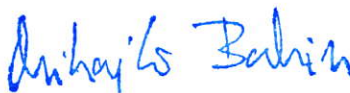
4. Nedostaci disertacije i njihov uticaj na rezultat istraživanja

Doktorska disertacija nema nedostataka koji bi bitno uticali na konačan rezultat istraživanja.

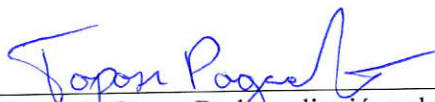
X PREDLOG

Na osnovu ukupne ocene disertacije kandidata Đoleta Kočke, Komisija predlaže da se doktorska disertacija pod nazivom „Analiza transmisionih mehanizama vojnih rashoda“ prihvati, a kandidatu odobri odbrana.

Beograd, 10. februar 2026. godine

Prof. dr Mihajlo Babin, redovni profesor
Predsednik komisije (mentor)
FEFA Fakulteta, Univerzitet Metropolitan u Beogradu

Prof. dr Goran Radosavljević, redovni profesor
Član komisije
FEFA Fakulteta, Univerzitet Metropolitan u Beogradu

Knežević Milena

Prof. dr Milena Knežević, vanredni profesor
Član komisije
Vojna akademija, Univerzitet odbrane u Beogradu

NAPOMENA: Član komisije koji ne želi da potpiše izveštaj jer se ne slaže sa mišljenjem većine članova komisije, dužan je da unese u izveštaj obrazloženje odnosno razloge zbog kojih ne želi da potpiše izveštaj.